

Motion till riksdagen 2009/10:U231

av **Susanne Eberstein och Eva Sonidsson (s)**

Kärnvapenfri zon i Europa

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en kärnvapenfri zon i Europa.

Motivering

De senaste åren kännetecknas av en negativ utveckling på nedrustningsområdet, bl.a. vad gäller kärnvapen. Risken för nukleär terrorism, kärnvapenspridning och flera kärnvapenstater har ökat. Ett av de senare exemplen utgör Nordkoreas kärnvapenprov. Bakom denna utveckling ligger att de fem ursprungliga kärnvapenstaterna är ovilliga att uppfylla sina folkrättsliga förpliktelser enligt artikel VI i 1968 års icke-spridningsavtal om att förhandla om kärnvapenedrustning. Kärnvapenmakterna vill i strid med detta behålla och utveckla sina kärnvapen. Detta uppfattas som diskriminerande och kan leda till en ny rustningsspiral.

Det står klart att världen är i stort behov av nya initiativ i nedrustnings- och kontrollarbetet, samtidigt som det för oss socialdemokrater är viktigt att icke-spridningsfördraget (NPT) stärks och att de utfästelser som är gjorda i avtalet införlivas. I linje härmed skulle ligga att frågan om kärnvapenfria zoner i Europa åter tas upp på dagordningen. För närvarande omfattar de kärnvapenfria zonerna mer än 50 procent av jordens landyta (varav 99 procent av allt land på södra halvklotet), och 113 av världens 195 länder samt 18 andra områden. 1,8 miljarder människor bor inom zonerna. De är i praktiken ett dynamiskt element för att förhindra kärnvapenspridning och verkar stabiliserande.

Genom det kärnvapensamarbete som har kommit att kallas för Natos kärnvapenparaply har USA idag fortfarande ca 150 taktiska kärnvapenbomber utplacerade i sju europeiska Natoländer. Därtill finns det, enligt uppgift, för närvarande 480 amerikanska kärnvapen i Europa i sju länder. I dessa länder

Fel! Okänt namn på

har på politiskt håll och i fredsrörelsen väckts frågan om ett tillbakadragande av icke-strategiska kärnvapen. Till detta kommer engelska, franska och ryska kärnvapen. Natos nuvarande kärnvapendoktrin har ifrågasatts folkrättsligt. Ryssland har till följd av sin ökade svaghet i fråga om konventionella vapen tillmätt sina kärnvapen en ökad betydelse. Nato motiverar sina kärnvapen i Europa med osäkerheten om Rysslands framtida utveckling. Ryssland motiverar sina kärnvapen med Natos expansion österut. Detta faktum är idag mer aktuellt än någonsin.

Stora delar av Europa är emellertid i stort sett kärnvapenfritt, men det finns inga rättsliga garantier för att denna kärnvapenfrihet ska bestå. Risken för eventuella framtida konflikter mellan USA och Ryssland är ett viktigt skäl att nu ta upp frågan om en kärnvapenfri zon i Europa. I ett krisläge kunde t.ex. USA placera ut kärnvapen i Polen och Ryssland i Vitryssland. Kärnvapenfria zoner i Europa diskuterades på 80-talet. Ett avgörande hinder låg då i Natos kärnvapendoktrin. Syftet med en sådan zon skulle vara att öka stabiliteten i vårt närområde och samtidigt bidra till en form av kärnvapenedrustning i ett läge då översynskonferensen misslyckats och instabiliteten ökar. Tillkomsten av en sådan zon bör också bidra till en översyn av Natos och Rysslands kärnvapendoktriner. Sverige bör därför undersöka förutsättningarna för att i lämplig form väcka frågan om en kärnvapenfri zon i Europa, helst tillsammans med andra europeiska stater.

En motion med samma andemening inlämnades till riksdagen under förra riksmötet (2008/09), men avslogs. På grund av den akuta händelseutvecklingen i vårt närområde – i södra Kaukasien – är frågan om en kärnvapenfri zon i Europa mer aktuell än någonsin, varför vi finner det angeläget att ånyo lyfta fram frågan i en motion till riksdagen.

Stockholm den 29 september 2009

Susanne Eberstein (s)

Eva Sonidsson (s)